

Adviesraad Sociaal Domein Bergen N-H

Aan : Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Bergen (NH)
Van : Adviesraad Sociaal Domein gemeente Bergen N-H
D.d. : 30 november 2020
I.a.a. : De heer R. Houtenbos
Betreft : Gevraagd advies Beheersmaatregelen kostenontwikkeling WMO en Jeugdhulp lange termijn.

Omschrijving gevraagd advies

- Aanleiding (uit de bestuursopdracht): "Om de kostenstijgingen in 2021 en verder te kunnen beteugelen moet er zicht komen op een breed pakket aan reële beheersmaatregelen, die op korte en middellange termijn effect sorteren." (Gemeente Bergen: 8 oktober 2020)
- Quote : "Aan de adviesraad sociaal domein wordt gevraagd het college te adviseren over de lange termijn beheersmaatregelen. Sommige maatregelen kunnen gevolgen hebben voor dienstverlening aan onze inwoners".
- Betreffende ambtenaren vragen daartoe op 8 oktober 2020: "*Wat wilt u ons meegeven bij de uitwerking van de lange termijn beheersmaatregelen?*"

Achtergrond vanuit de Adviesraad Sociaal Domein

- De Adviesraad Sociaal Domein Bergen heeft nadere informatie bij betreffende ambtenaren gevraagd omtrent doelstelling en aan wie het advies gericht moet zijn (6 november 2020). Echter tot op heden is daar geen reactie op gekomen. De Adviesraad ziet zich mede daarom genoodzaakt uitgebreide literatuur te raadplegen (zie bijgevoegde literatuurlijst).
- De Adviesraad ziet in de adviesvraag een vraag om financiële beheersmaatregelen zonder daarbij enige informatie te bezitten over de huidige inhoud en kwaliteit van bestuurlijke maatregelen en ondersteuning aan de inwoners in de gemeente Bergen.
- De Adviesraad is zich bewust van bestuurlijke en ambtelijke beperkingen gelet de zeer korte tijdsperiode waarover e.e.a. gerealiseerd dient te worden (korte termijn maatregelen nog vóór de begroting 2021).

Adviezen

1. In navolging van de adviezen van de Visitatiecommissie Financiële beheersbaarheid Sociaal Domein van de VNG, pleiten wij voor een juiste beeldvorming, inzicht hebben in wat er gebeurt in het sociaal domein. Pas dan kun je tot Oordeel en Besluitvorming overgaan (BOB), pas dan kun je besluiten of je er wel of niets aan wil doen.
De belangrijkste opgave in dit bijsturen in het sociaal domein: *denk vanuit de burger!* Houd rekening met de in de kernen van Bergen verschillen in uitdagingen.
2. De Adviesraad verwacht dat wanneer er om financiële redenen besloten wordt om in te grijpen in het sociaal domein, het zo ingericht wordt dat de mensen die hulp en ondersteuning het hardste nodig hebben, niet worden geraakt.
3. We adviseren hoog in te zetten op preventie. Veel eerder instanties betrekken bij opsporen van problemen en uitdagingen (zoals huisartsen, praktijkondersteuners, woningcorporaties, zorgverzekeringen, scholen, politie, jongerenwerk, buurtwerkers, sportclubs, etc.). Preventie kan veel meer als sturingsmiddel gebruikt worden bij een bewustwording van noodzakelijke zorg en ondersteuning. Het daarbij geven van ruimte aan burgerinitiatieven op levensgebieden in het sociaal domein werkt inspirerend en versterkt een verantwoordelijkheid. Vooral preventie in het jongerenwerk zal op de lange termijn veel

winst opleveren. Een structurele en ontschotte samenwerking tussen alle organisaties die in het sociale domein opereren is hiervoor noodzakelijk

4. Het is een gegeven dat het sociaal domein verschillende aspecten in zich heeft. Het zijn geen opzichzelfstaande, onafhankelijk functionerende onderdelen; ze zijn met elkaar verbonden en beïnvloeden elkaar. Er is sprake van een 'natuurlijke samenhang'. Grip krijgen op die samenhang kan alleen als het maken van de verschillende keuzes op een integrale manier benaderd kan worden. Kom los van een overkill aan toewijzingsregels en financieringspotjes om tot een optimalisatie van die natuurlijke samenhang in zorg en ondersteuning te komen.
5. In dit kader van natuurlijke samenhang is het noodzakelijk dat een triage van de klachten en problemen zo veel mogelijk door één instantie of organisatie gedaan wordt. Als duidelijk is welke hulp moet worden geboden volgt een financiering. Uit welke pot die komt moet voor de klant niets uitmaken. (Eigen bijdrage, WLZ, WMO, zorgverzekering, etc.).
6. Wij realiseren ons dat veel beheersmaatregelen in het sociaal domein in hoofdlijnen financiële maatregelen zijn. Nagenoeg alle onderzoek bij/in de zorg en ondersteuning in het sociaal domein geven aan dat grip krijgen en beheersen alleen maar te realiseren zijn als men voor en na de uitvoering gaat kijken naar de kwaliteit en bijbehorende efficiency van die zorg en ondersteuning. In navolging van de Toezichthouder Sociaal Domein (TSD) pleiten wij dan ook voor een onafhankelijk integraal toezicht op kwaliteit en rendement van de gecontracteerde zorg.
7. Laat de gemeente zich vooral bezighouden met de regie en facilitaire zaken en het daadwerkelijke inhoudelijke werk overlaten aan de professionals.
8. Een logische consequentie van het onderkennen van een natuurlijke samenhang in zorg en ondersteuning is een, voor het beeld van de klant, ontschotting van de drie financieringsstromen en daarmee samenhangende loketten. Voor klant én toezicht ontstaat één inhoudelijk en financieel samenhangend pakket.
9. In het algemeen zijn wij voor lumpsum en outcome financiering van afgesproken zorg.

Samengevat

1. *Denk vanuit de burger en ontzie de meest kwetsbaren bij bezuinigingen*
2. *Leg de nadruk op preventie*
3. *Ontschotting van de loketten zodat er natuurlijke samenhang ontstaat*
4. *Pleidooi voor een onafhankelijk toezicht*
5. *Kwaliteit is belangrijker dan geld. Kwalitatieve zorg en ondersteuning verdienen zich terug*

Verzoek

Naar aanleiding van deze adviezen en onze opmerkingen zien wij graag op korte termijn een ontmoeting met verantwoordelijke beleidsvoorbereiders van het sociale domein om hierover van gedachten te wisselen.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein gemeente Bergen N-H,
A.R.P. Wildeboer, voorzitter
E.F.A. de Vreede, secretaris

Geraadpleegde literatuur

1. *Gevraagd advies inzake de evaluatie integraal dienstverleningsmodel sociaal domein BUCH.*
Door: De Adviesraden Sociaal Domein BUCH aan het team Beleid Samenleven BUCH d.d. 28 januari 2019.
2. *Beheersmaatregelen Jeugdhulp en WMO. Grip op de tekorten binnen het sociaal domein*
Door: van Dam en Oosterbaan. Advies en onderzoek Business Intelligence Academy d.d. febr. 2020.
3. *Kwaliteitsmaatregelen jeugdhulp. Reactie en aanvulling op het rapport over de beheersmaatregelen (zie 2).*
Door: van Dam en Oosterbaan. Advies en onderzoek Business Intelligence Academy d.d. april 2020
4. *Visitatiecommissie financiële beheersbaarheid sociaal domein. Inhoudelijke bevindingen na vijftien visitaties*
Door: VNG Visitatiecommissie, derde tussenrapportage d.d. september 2020.
5. *Beleidskader jongerenwerk 2021-2024, Jongerenwerk werkt!*
Door: Gemeente Alkmaar 29 oktober 2020.
6. *Snijden of investeren in de sociale basis hoeft geen dilemma te zijn.*
In: Movisie Nieuwsbrief special over sturen op kwaliteit en outcome d.d. 19 november 2020.
7. *Hoe krijgen gemeenten grip op financiën sociaal domein?*
In: Movisie Nieuwsbrief special over sturen op kwaliteit en outcome d.d. 19 november 2020.
8. *Vragenlijst Jeugdhulp en WMO.* Een analyselijst van de VNG, aangevuld met vragen inzake WMO
Door: Adviesraad Sociaal Domein gemeente Bergen NH d.d. november 2020.
9. *Sociaal domein op koers? Verwachtingen en resultaten van vijf jaar decentraal beleid.*
Door: Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag d.d. november 2020.
10. *Vier inspecties gaan intensiever toezien in sociaal domein.*
In: SKIPR d.d. 25 november 2020.